

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 211/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN FALATH GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčková 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv zaručených v čl. 47 a čl. 48 ods. 1 a 2 Charty základných práv Európskej únie uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 To 94/2018 z 8. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. marca 2019 elektronickou formou doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 39 listiny, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv zaručených v čl. 47 a čl. 48 ods. 1 a 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 94/2018 z 8. novembra 2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 8/2016 z 26. júna 2018 uznaná vinnou z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za spáchanie ktorého jej bol podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3 a § 36 písm. j) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov so zaradením sťažovateľky na jeho výkon do ústavu so stredným stupňom strázenia podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Zároveň bol sťažovateľke podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložený ochranný dohľad na dobu 2 rokov. Ďalšie výroky rozsudku sa týkali náhrady škody spôsobenej trestným činom poškodeným.

3. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 T 8/2016 z 26. júna 2018 sťažovateľka podala odvolanie, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 4 To 94/2018 z 8. novembra 2018

podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

4. Podľa názoru sťažovateľky všeobecné súdy oboch stupňov zasiahli do jej základného práva na súdnu ochranu, základného práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces, keď v jej trestnej veci nesprávne hodnotili vykonané dôkazy, nedostatočne a nesprávne zistili skutkový stav veci v podstatných okolnostiach, nesprávne právne kvalifikovali skutok, ktorého sa mala dopustiť, aplikovali nesprávnu trestnú sadzbu, nevykonali navrhované doplnenie dokazovania a uložili jej nespravodlivý, neprimeraný, neproporcionálny, a teda nezákonný trest. V dôsledku toho považuje obe rozhodnutia (okresného súdu aj krajského súdu) za nezákonné a ústavne nekonformné.

5. Sťažovateľka tvrdí, že jej uznanie za vinnú konajúcimi všeobecnými súdmi je *„postavené výlučne na dohadoch a špekulatívnych domnienkach, ktoré... neboli skutkovo ničím podložené a ani preukázané“*.

6. Zvlášť napadnutému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 To 94/2018 z 8. novembra 2018 sťažovateľka vyčíta jeho arbitrárnosť, zmätočnosť a nepreskúmateľnosť z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti a nedostatku dôvodov. Podľa presvedčenia sťažovateľky odvolací súd jej nedal odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky a nevysporiadal sa riadne a náležite s argumentmi obhajoby.

7. Argumentáciu odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí sťažovateľka považuje za vecne a právne nesprávnu, a tak nezákonnú a ústavne nekonformnú bez dostatočných logicko-právnych odpovedí na kľúčové namietané otázky obhajoby. Druhostupňové rozhodnutie v spojení s rozhodnutím okresného súdu podľa jej názoru vychádza z *„ničím nepodložených faktov a tvrdení“*.

8. Ďalšia výčitka sťažovateľky adresovaná krajskému súdu spočíva v tom, že sa v celom rozsahu stotožnil s názorom prvostupňového súdu, pritom *„svoje tvrdenia žiadnym bližším spôsobom nešpecifikoval a ani nijakým spôsobom skutkovo, vecne ani právne*

nerozviedol, a preto v rozhodnutí odvolacieho súdu nedáva rovnako tak odpovede na nosné a kľúčové otázky, týkajúce sa merita veci“.

9. Podľa sťažovateľky druhostupňové rozhodnutie vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený a pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, ako aj právo na obhajobu.

10. Konkrétne námietky sťažovateľka rozdelila do jednotlivých častí nasledujúco:

11. A. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nezákonné, ústavne nekonformné, pretože sťažovateľke bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

12. Sťažovateľka uviedla, že všeobecné súdy ju odsúdili bez toho, aby mali bez akýchkoľvek pochybností preukázanú jej vinu, a bez toho, aby boli naplnené všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Podľa nej nebola riadne a presvedčivo preukázaná výška spôsobenej škody. Tvrdí tiež, že jej bol uložený určitý druh trestu bez toho, aby to zákon pri konkrétnom trestnom čine pripúšťal, pretože uloženie takéhoto trestu je viazané na určité podmienky, ktoré v jej prípade neboli splnené ani preukázané. Je presvedčená, že v jej prípade nemožno ani len hovoriť o trestnom čine podvodu, keďže preukázateľne neboli naplnené viaceré obligatórne znaky tejto skutkovej podstaty (subjektívna a objektívna stránka) označeného trestného činu. S ohľadom na dôkaznú situáciu podľa sťažovateľky mal byť skutok posudzovaný ako neoprávnené podnikanie (§ 251 Trestného zákona). Ako sťažovateľka ďalej uvádza, tým, že došlo k vysloveniu nesprávneho výroku o vine, súčasne došlo aj k nesprávnemu výroku o treste, keďže *„bez splnenia zákonom ustanovených podmienok bola evidentne prekročená horná hranica trestnej sadzby“.*

13. B. Nesprávne zaradenie sťažovateľky do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého mala byť v zmysle zákona zaradená.

14. Podľa sťažovateľky pri správnom postupe všeobecných súdov mala byť na výkon trestu odňatia slobody zaradená do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, pretože v posledných desiatich rokoch pred spáchaním „údajného“ trestného činu nebola vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin a súčasne jej nebol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci pätnásť rokov.

15. C. Napadnuté rozhodnutie je nezákonné a ústavne nekonformné, pretože vychádza z nedostatočne, resp. nesprávne zisteného skutkového stavu veci.

16. Sťažovateľka je presvedčená, že názor konajúcich súdov o naplnení všetkých znakov skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona „je právne mylný a vecne a právne nesprávny“.

17. Tvrdí tiež, že všeobecné súdy reagovali iba na dôkazy, ktoré sťažovateľku usvedčovali bez toho, aby prihliadali aj na skutočnosti svedčiace v jej prospech. V tom videla porušenie práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu.

18. Skutkový stav bol podľa sťažovateľky založený len na domnienkach, predpokladoch a hypotézach, ktoré sa však neopierali o žiadne dôveryhodné dôkazy v súdnom spise.

19. D. Absencia naplnenia subjektívnej stránky pri trestnom čine podvodu.

20. Nebolo podľa sťažovateľky dostatočne preukázané, že by už od začiatku konala s úmyslom iného poškodiť a seba alebo iného na škodu cudzieho majetku obohatiť, a pritom z tejto pohnútky niekoho uviedla do omylu alebo niečí omyl využila. Naopak, podľa sťažovateľky bolo preukázané, že poškodeným požičané peniaze vracala a tvrdenie všeobecných súdov o tom, že išlo o akúsi jej taktiku, nemôže bez podloženia relevantnými dôkazmi v žiadnom prípade obstáť. Tvrdí tiež, že ani jeden poškodený (nikdy) v trestnom konaní netvrdil, že by ich presviedčala, aby jej peniaze poskytli. Zo spisového materiálu

malo vyplývať, že poškodení sťažovateľke peniaze požičali dobrovoľne, z vlastného rozhodnutia, bez jej nátlaku.

21. Sťažovateľka vytýka konajúcim súdom, že nestačí len niečo nepodložene tvrdiť, ale je potrebné v každom prípade nespochybniteľným spôsobom dokázať pravdivosť, objektívnosť, vecnú správnosť a vierohodnosť týchto tvrdení. Podľa nej v danej trestnej veci neexistuje nespochybniteľný dôkaz pre vyslovenie jej viny.

22. E. Absencia preukázania výšky škody ako jedného z formálnych a obligatórných znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

23. V trestnom konaní podľa sťažovateľky nebola riadne a presvedčivo preukázaná a ani nijakým spôsobom zdokumentovaná výška škody ako obligatórny znak kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Tvrdí, že výška škody musí byť nespochybniteľne a objektívne preukázaná. Takémuto objektívnemu dôkazu však nezodpovedá len samotné vyčíslenie škody poškodenými. A aj napriek tomu, že výška škody nebola v tomto konaní zdokumentovaná, prvostupňový súd a následne odvolací súd priznali poškodeným jej náhradu, aj keď táto bola podľa sťažovateľky vo všetkých prípadoch premlčaná. Teda okrem toho, že konajúci súd nepoznal presne určený rozsah škody, vôbec nešpecifikoval, či boli splnené všetky zákonné podmienky pre jej priznanie, najmä s ohľadom na existenciu zmeniek, o ktorých nebolo možné hovoriť, či súviseli alebo nesúviseli s predmetom trestného konania.

24. Aj keď konajúci súd nemal na podklade vykonaného dokazovania presne preukázanú výšku spôsobenej škody, odmietol vykonať dôkazy navrhované sťažovateľkou, čo sa týka jej zistenia, a to skúmaním výšky finančných prostriedkov na bankových účtoch všetkých poškodených v čase inkriminovaného skutku.

25. Sťažovateľka ďalej uvádza, že neobstojí ani názor všeobecných súdov, že všetci poškodení sa nechali nalákať sťažovateľkou, ktorá len „údajnou“ taktikou využila pravdepodobne neznalosť poškodených a „*pro forma*“ s nimi uzatvorila zmluvy

o pôžičkách so všetkými náležitosťami tak, ako ich zákonodarca vymedzuje. Nepopiera, že nevrátila všetky finančné prostriedky, ktoré si požičala, avšak nevrátenie finančných prostriedkov v dohodnutom termíne predsa samo osebe, podľa jej slov, nenapĺňa žiadnu skutkovú podstatu trestného činu.

26. Konajúce súdy bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom overovali vierohodnosť tvrdení poškodených, dospeli k záveru, že sťažovateľka poškodeným prezentovala nereálne či nerealistické výnosy, a to na účel vylákať od nich peniaze. K tomu sťažovateľka dodáva, že nebol predložený žiaden dôkaz o tom, že by mala garantovať poškodeným presný, konkrétny a podľa názoru súdov nerealistický výnos.

27. F. Absencia naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

28. Sťažovateľka je toho názoru, že v danom prípade sa nepodarilo preukázať verziu o uvedení iného do omylu a súčasne týmto konaním spôsobiť na cudzom majetku škodu a zároveň seba alebo iného obohatiť, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že opakovane zhodnotila rôzne sumy peňazí, ktoré aj v dohodnutých termínoch poškodeným vrátila, a to aj s určitým výnosom, a súčasne, že sa sťažovateľka s približne tretinou poškodených nikdy osobne nestretla a s touto skupinou poškodených ani nikdy nijakým spôsobom nekomunikovala. S ohľadom na túto skutočnosť nebolo nikdy de iure možné preukázať jej podvodný úmysel.

29. Jednoznačne bolo preukázané, že poškodení dobrovoľne sťažovateľke požičali finančné prostriedky na účel ich zhodnotenia, pričom nevrátenie týchto finančných prostriedkov má výlučne záväzkovo-právny charakter. Ich nesplnením nemohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu, ale výlučne k záväzkovo-právnej zodpovednosti v rovine občiansko-právnych alebo obchodno-právnych vzťahov.

30. Porušenie práva na obhajobu sťažovateľka vidí v tom, že v trestnom konaní boli produkované výlučne len dôkazy proti jej osobe a ňou navrhnuté dôkazy konajúce

všeobecné súdy zamietli, čím bola zároveň porušená zásada rovnosti strán a nerešpektovaný kontradiktórny charakter konania.

31. Sťažovateľka zdôraznila, že v predmetnej veci i odvolací súd odmietol vykonať navrhované dôkazy vôbec predtým, ako poznal ich obsah. Ich vykonanie pritom mohlo prispieť k zisteniu skutočne spôsobenej škody, a nie k zisteniu výšky škody, ktorú uvádzajú jednotliví poškodení.

32. K namietanému porušeniu zásady kontradiktórnosti sťažovateľka uviedla, že nie je postačujúce, aby sa rozhodnutie v trestnom konaní opieralo len o tvrdenia a prednesy poškodených, alebo len o dôkazy predložené – poskytnuté – poškodenými.

33. Sťažovateľka namieta aj skutočnosť, že trest odňatia slobody, ktorý jej bol uložený, je nepochybne nespravodlivý, neprimeraný a celkom neproporcionálny. Toto tvrdenie odvodzuje od skutočnosti, že prípravné konanie trvalo viac ako 8 rokov a viac ako 2 roky trvalo konanie pred prvostupňovým súdom. Takto extrémne dlho trvajúce trestné konanie nezodpovedá hľadiskám rozhodným pre ukladanie trestov, ako ani judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva či ústavného súdu alebo aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

34. Odvolací súd pritom svojou argumentáciou ospravedlnil už uvedenú dĺžku trestného konania tým, že neprimerané prieťahy v tomto trestnom konaní boli spôsobené výlučne samotným správaním sťažovateľky. V tejto súvislosti sa sťažovateľka pýta, prečo *„prokurátor ako pán sporu teda nevyužil prostriedok ktorý má k dispozícii a nenavrhol v celom prípravnom konaní väzbu pre obvinenú? Prečo odvolací súd opätovne aj v tejto časti hľadal len dôvody svedčiace v jej neprospech, pričom odignoroval zjavnú nečinnosť samotného prokurátora počas samotného prípravného konania?“*.

35. Sťažovateľka trvá na svojom názore, a to, že extrémne neprimeraná dĺžka konania mala byť v súlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru premietnutá v uloženom treste odňatia slobody pri použití mimoriadneho zmierňovacieho režimu inkorporovaného pod § 39

Trestného zákona. Porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj vnútroštátnych ustanovení s ohľadom na extrémnu dĺžku trestného konania odsúdená namietala aj v odvolaní, pričom odvolací súd sa touto jej obhajobou opätovne náležitým spôsobom nezaoberal.

36. V dôsledku uvedeného je sťažovateľka toho názoru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, čím bolo zásadným spôsobom porušené jej právo na obhajobu a trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

37. Napokon sťažovateľka vyčíta všeobecným súdom, že si nespĺnili povinnosť aplikovať na jej trestnú vec test proporcionality a neprihliadli ani na to, či:

- je sledovaný cieľ legitímny, či je teda žiadaný cieľ nevyhnutý v slobodnej a demokratickej spoločnosti,
- je dané racionálne spojenie medzi cieľom a vybranými prostriedkami,
- existujú prípadne alternatívne prostriedky, ktoré by boli menej intenzívne, prípadne pôvodne zvolený prostriedok úplne vylučujúce.

38. Sťažovateľka zastáva názor, že dostatočným spôsobom preukázala, že konajúce súdy v danom prípade nedostatočným spôsobom zistili skutkový stav veci, nesprávne právne vec posúdili, v dôsledku čoho vyvodili nielen nesprávny, ale aj nespravodlivý právny záver. Rozhodnutia prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu sú podľa nej okrem iného *„zaťažené vadou arbitrárnosti a vadou zmätočnosti a vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, lebo odvolací súd vo svojom (ne)odôvodnení nedáva žiadne náležité právne odpovede na otázky, na ktoré sťažovateľka v podanom odvolaní apelovala“*.

39. Odvolací súd v danom prípade neposkytol sťažovateľke dostatočné zdôvodnenie svojho rozhodnutia, ktoré v podstatnej miere založil na reprodukování jednotlivých výpovedí poškodených, následne stroho opísal vykonané dôkazy, ešte stručnejší výklad poskytol pri odmietnutí vykonania navrhovaného dokazovania, pritom absolútne nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k argumentácii, čo sa týka nepreukázania úmyslu,

nedostatočnému vyčísleniu skutočne spôsobenej škody, popretím pravosti listín, ako aj k nerešpektovaniu testu proporcionality. Krajský súd podľa sťažovateľky rovnako nepovažoval za podstatné objasniť nezrovnalosti, ktoré sa pri vykonávaní jednotlivých dôkazov objavili a ktoré mohli mať podstatný vplyv na posúdenie otázky jej viny alebo nevinu zo spáchania trestného činu, ktorý sa jej v tomto konaní kládol za vinu. Konajúci súd nevenoval žiadnu pozornosť zmenkám, neuviedol, ako sa vysporiadal s týmito dôkazmi, resp. sa nijakým spôsobom nevyjadril k otázke posúdenia zmeniek, ako v danom konaní postupoval v prípade otázky, či predmetné zmenky súviseli alebo nesúviseli s predmetom tohto konania. Súd rovnako ani nevysvetlil „*mantru o obchodovaní na burze*“ tak, ako to namietala sťažovateľka, a opieral sa pritom o niečo, čo nikdy poškodení nepovedali. Súčasne všeobecný súd úplne odignoroval písomné zmluvy o pôžičke, o ktorých iba slovné povedal, že boli „*na oko*“, no ako k tomu dospel a na základe akého dokazovania, to už rovnako odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nijakým spôsobom neuvádza.

40. V závere sťažovateľka uviedla, že opätovne ani na podklade rozhodnutia odvolacieho súdu jej nie je zrejmé, na základe čoho a z akého dôvodu priznal nárok niektorým z poškodených na náhradu škody v celom rozsahu, niektorým ju priznal čiastočne a niektorým ju nepriznal vôbec. Uvedeným konaním tak konajúci súd podľa sťažovateľky žiadnym spôsobom nezrejmlil svoje myšlienkové pochody, v dôsledku čoho odsúdená môže hľadať odpovede na nastolenú problematiku iba v rovine dohadov, domnienok či v rovine svojich úvah. Sťažovateľka nedostatočné, nepresvedčivé, arbitrárne a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vidí najmä v už uvedených konkrétnostiach a je toho názoru, že orgány činné v trestnom konaní a následne ani konajúce súdy (i) nereflektovali základné procesné zásady a požiadavky trestného konania, (ii) nezaoberali sa absenciou adekvátnych rozhodujúcich dôkazov pre zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností a (iii) dostatočným spôsobom nereagovali a nevysporiadali sa s jej námietkami prezentovanými v priebehu súdneho konania.

41. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Bratislave, Uznesením sp. zn. 4 To/94/2018 zo dňa 08. 11. 2018 porušil základné práva Sťažovateľky a to práva vyplývajúce z čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd a tiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 47 a čl. 48 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie a súčasne i porušil čl. 1 ods. 1 Ústavy SR v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Krajského súd v Bratislave, sp. zn. 4 To/94/2018 zo dňa 08. 11. 2018 zrušuje a prikazuje Krajskému súdu v Bratislave vo veci znova konať a rozhodnúť.

Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 623,37 EUR, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť na bankový účet právneho zástupcu Sťažovateľky a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

42. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

43. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

44. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 1. marca 2019 (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje

inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

45. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

46. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh požadovaného výroku rozhodnutia. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv a iba v súvislosti s tým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka dožaduje v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite ústavnej sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných práv, inými orgánmi verejnej moci, ktoré sťažovateľka uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

47. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval za predmet sťažnosti namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 listiny a porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 a čl. 39 listiny, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru a práv zaručených v čl. 47 a čl. 48 ods. 1 a 2 charty uznesením krajského súdu

sp. zn. 4 To 94/2018 z 8. novembra 2018, ku ktorému malo dôjsť arbitrárnosťou, zmätočnosťou, nezrozumiteľnosťou, a tak nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia, ako aj jeho nedostatočným odôvodnením.

48. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

49. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

50. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

51. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

52. Podľa čl. 2 ods. 2 listiny štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom ktorý ustanoví zákon.

53. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

54. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

55. Podľa čl. 39 listiny iba zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno za jeho spáchanie uložiť.

56. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

57. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

58. Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

59. Podľa čl. 48 ods. 1 charty každý, kto je obvinený, sa považuje za nevinného, kým jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

60. Podľa čl. 48 ods. 2 charty každý, kto je obvinený, má zaručené právo na obhajobu.

61. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom a chartou tým, že rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia (spočívajúcom v absencii naplnenia subjektívnej a objektívnej stránky stíhaného trestného činu, nepreukázaním výšky spôsobenej škody riadne a presvedčivo, použitím nesprávnej právnej kvalifikácie skutku, a nesprávnym zaradením sťažovateľky do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého mala byť v zmysle zákona zaradená), ďalej tým, že sťažovateľke bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin

nepripúšťa, a trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, ako aj porušením jej práva na obhajobu (keď boli produkované dôkazy iba v neprospech sťažovateľky, bola porušená rovnosť zbraní a kontradiktórnosti konania, a bolo odmietnuté vykonanie navrhovaného dokazovania), ústavný súd poznamenáva, že na preskúmanie týchto námietok v rámci konania o ústavnej sťažnosti nemá dostatok právomoci.

62. *Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) vyplýva, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Preto pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).*

63. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

64. Podľa § 368 ods. 2 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

a) rozsudok a trestný rozkaz,

...

h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

65. Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

...

b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

66. Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak

...

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

...

h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa,

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však odvolací súd nemôže skúmať a meniť,...

67. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod opiera.

68. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie

výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

69. Ako z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, sťažovateľka mala, resp. má k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok, ktorý jej zákon priznáva na ochranu základných práv a o ktorom (dovolani) je oprávnený rozhodovať príslušný všeobecný súd – najvyšší súd ako dovolací súd, ktorého povinnosťou by bolo v prípade zistenia zásahu do týchto práv poskytnúť im primeranú ochranu. Námietky sťažovateľky tak, ako ich ona predostrela ústavnému súdu, sa javia ako dovolacie dôvody, a to nielen spôsobom, akým sú sťažovateľkou opísané, ale aj tým, ako ich sama pomenovala. Za takejto situácie je to potom práve najvyšší súd, ktorý by sa mal v rozsahu svojho preskúmavacieho oprávnenia dovolacieho súdu v podstate vysporiadať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sú obsiahnuté aj v ústavnej sťažnosti.

70. Pre úplnosť je však na tomto mieste potrebné poznamenať, že o tom, či dovolanie je alebo nie je prípustné a či je alebo nie je v danej trestnej veci naplnený ten-ktorý dovolací dôvod, je v konečnom dôsledku oprávnený rozhodnúť iba najvyšší (dovolací) súd (nie ústavný súd), avšak na základe argumentácie sťažovateľky tak, ako ju formulovala v aktuálnej ústavnej sťažnosti, neostávalo ústavnému súdu iné, iba zotrvať na závere o absencii svojej právomoci (pozri napr. III. ÚS 243/2018).

71. Ústavný súd pripomína, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu – fyzickú aj právnickú. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí si uplatniť ochranu základných práv a slobôd na orgáne verejnej moci, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, III. ÚS 250/08, I. ÚS 410/2011).

72. Podľa zistenia ústavného súdu tak sťažovateľka dosiaľ neurobila (nepodala dovolanie), a to znamená, že nesplnila požiadavku vyjadrenú v § 132 ods. 2 zákona

o ústavnom súde, čo robí z jej ústavnej sťažnosti v tejto časti sťažnosť neprípustnú a zároveň takú, ktorú ústavný súd nemá právomoc prerokovať (§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde), a to sú dôvody pre jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) a d) zákona o ústavnom súde.

73. K ďalším námietkam sťažovateľky, spočívajúcim v tvrdení, že konajúcimi všeobecnými súdmi nebol dostatočne, resp. správne zistený skutkový stav veci, že nebola zohľadnená celková dĺžka trvania trestného konania do výšky trestu, ako aj vytýkaná nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktoré ako také síce *prima facie* nevykazujú spôsobilosť byť subsumované pod niektorý zo zákonných dôvodov dovolania uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ústavný súd poznamenáva, že ak by prípadné dovolacie konanie otvorilo otázku zákonnosti uznania viny a uloženia trestu sťažovateľke, a to na základe ňou tvrdených skutočností, ktoré sa naopak v predostretej forme javia ako dovolacie dôvody, nepochybne by sa to mohlo dotknúť aj v úvode tohto odseku uvedených námietok sťažovateľky a mať na ne adekvátny reálny dopad. Preto zaoberať sa týmito námietkami v štádiu, keď ešte existuje právomoc iného orgánu verejnej moci (najvyššieho súdu), ktorá je predsunutá oprávneniam ústavného súdu, je zo strany ústavného súdu predčasným. To opäť predstavuje nedostatok právomoci ústavného súdu konať o tejto časti sťažnosti a zároveň aj jej neprípustnosť z dôvodu nevyčerpania do úvahy prichádzajúceho mimoriadneho opravného prostriedku.

74. Vzhľadom na uvedené, rešpektujúc postavenie ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde a v okolnostiach danej veci považuje ústavnú sťažnosť aj za neprípustnú podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a ako takú ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde aj z tohto dôvodu.

75. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v jej petite, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2019